

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felíró szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszam ára 4 fillér.
Helyben Negyedévre	3 korona	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Égészévre	12			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre	5			
Égészévre	20			

A választói jog kiterjesztése.

— június 5.

A választói jog kiterjesztésének a szükségessége 10—12 esztendő óta tarja magát felszinen a politikában.

Jól meg kell különböztetni az általános választói jogot annak a jelenlegi állapothoz képest, megfelelő mértékben történő kiterjesztésétől. Az általános választói jog sem példátlan a mai államok törvényalkotásaiban, sőt éppen a kontinens két szerepvívő államában, Franciaországban és a német birodalomban, meg is van az valószínűleg. Franciaországban választó minden, legalább 21 éves, férfi állampolgár, ha valamely községben le van telepedve és ugyanazon hely választói névjegyzékébe fel van véve, míg a német birodalomban, a birodalmi parlament tagjait választhatja minden oly birodalmi férfi polgár, aki legalább 25 esztendő. Kétségtelen tehát, hogy a politikai irányzat az általános választói jog felé halad. Azonban ez nemzeti szempontból sokkal könnyebben valósítható meg ott, ahol egyfajta egynyelvű államok polgárságának politikai érvényesüléséről van szó, míg az oly polyglott államban, aminő Magyarország, óvatosan kell az általános választói jog kérdését tárgyalni, mert hisz könnyen megtörténhetik, hogy nemzeti szupremaciánkat áldozzuk fel a teljes mértékben érvényre juttatott általános választási elv által.

A kiterjesztés kérdése ezzel szemben — mint már jeleztük — alig talál ellenzőre az országgyűlésen, vagy annak legalább is képviselőházában. Ma már mindenki belátja, hogy 1874-ik évi választási törvényünk (amelyet csak nagyon kis mértékben reformáltak későbbi törvényeink) egyrészt igen magas cenzushoz szabja a választói jog gyakorolhatóságát, másrészt pedig igazságtalan is. Szerinte választó nálunk az, aki 1. magyar állampolgár, 2. a férfinemzhez tartozik, 3. legalább 20 esztendő, 4. sem atyai, sem gyámi vagy gazdai hatalom alatt nem áll. Ezen általános kellekén kívül csak az választhat, aki vagy 1. régi joggal volt választó, vagyis az 1848—1872. évek közt valamely választói lajstromba mint nemes ember, tehát 1848 előtt politikai joggal bíró egyén, felvétel; vagy 2. bizonyos

értelmiségi foglalkozást üz; vagy végre 2. bizonyos adót fizet.

Vizsgálva most már e pontokat, az általános kellek egyike ellen sem észlelhető irányadó politikai körökben semmiféle ellenszenv, mert az kétségtelen, hogy Magyarországon választói jogot, tehát az ország közügyeiben való részvételt másnak, mint magyar állampolgárnak, megadni nem lehet; hogy politikai joggal ez idő szerint a nőket még nem ruházzuk fel, az sem ítéhető el, annál kevésbbé, mert hiszen a Nyugat nagy államai is óvakodnak még — legalább egyelőre — ettől a lépéstől; a minimális 20 éves korhatár fenntartását egyaránt javasolja az a körülmény, hogy ennél fiatalabb egyének rendszerint nem szoktak önállóak lenni, mint az, hogy a politikai jogok gyakorlását nem is lehet egészen ifjú embereknek megadni; végül az atyai, gyámi vagy gazdai hatalom fenforgása eo ipso kizárja az illető alárendeltnek szabad elhatározási képességét. Az általános kellek mindezeknél fogva épúgy fennmaradhatnak ezentúl, mint eddig is beváltak.

De már a különös kellek két pontjában elkerülhetetlen a reform. A régi joggal választók mindinkább fogyanak. A most januárban lefolyt választásoknál már csak 32 ezer ember szavazott ezen a jogcímen, holott az összes szavazók száma 807 ezer volt. Ezek az öregebb emberek lassankint kiháznak; kár volna régi joguktól megfosztani őket. Az értelmi cenzus azonban feltétlenül kiterjesztendő. Jelenleg az ugynevezett lateiner-elemnek van meg az a joga, hogy tekintet nélkül arra, vajjon fizet-e egyáltalában adót, vagy sem választó. Ügyvédek, tanárok, közjegyzők, doktorok, mérnökök, gyógyszereszek, okleveles gazdák, erdészek, bányászok és kisedővők, községi jegyzők, lelkészek, tanítók, sebészek, tudományos akadémiai tagok és akadémiai művészek bírnak vagyonukra való tekintet nélkül választói joggal. Amde az 1874-iki választási törvény meghozatala óta kereskedelmi és ipari életünk rendkívül fellendült. Új iskolák, kereskedelmi és iparoktatási tanintézetek keletkeztek. Bizonyára semmiféle kárt a magyar állameszme nem szenvedne az által, ha pl. feltétlenül vá-

lasztó lenne mindenki, aki felső kereskedelmi iskolát vagy ipari szakiskolát végzett, sőt ha minden, középiskolát végzett egyén is felvétetnék a választók jegyzékébe. Ezekben elég intelligencia van az állam ügyeinek az elbírálására s azt hiszem, a magyar fajpolitika is csak nyerne azzal, ha e kategória szintén helyet nyerne az alkotmány sáncai közt.

A vagyoni census meg pláne reformra szorul. Ma ez a kategória először is nagyon komplikált. Más a census a szoros értelemben vett Magyarországon és más Erdélyben; más a városokban és más a községekben; más a föld meg a ház után élvezett, más az egyéb foglalkozásból vont jövedelem után. Átlag azt lehet mondani, hogy 200 korona évi, megadózott jövedelem kell a polgárság nagy rétegeinek, 1000 korona az állami és községi hivatalnoknak és 1400 korona a magánhivatalnoknak arra, hogy választó lehessen. Ez sok. Ma már az általános műveltség sokkal inkább előrehaladt, semhogy ily nagy vagyoni cenzustól kellene a legszebb polgári jogok élvezését függővé tenni.

A választói jog kiterjesztésének e szerint elérkezett az ideje. Hazánk az összes európai államok közt leghátrább van a választóképes polgárság számában tekintetében. Amíg Franciaországban a lakosság 39 milliónyi lélekszáma mellett 11 millió a választó, a német birodalom 56 millió lakos mellett 12 és fél millió, sőt még Ausztriában is a 26 millió lakos közül 7 millió bir választói joggal ad líg nálunk a szoros értelemben vett anyaországnak 17 millió lakosa közül csak alig több, mint 1 millió. Vagyis míg amott a lakoságnak 28, 22, illetve 27 százaléka, nálunk csupán 6 és egyharmad százaléka.

Ezek a számok mindennél meggyőzőbben beszélnek

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— június 5.

A képviselőházat elnapolták. A mai ülés szünete alatt tanácskoztak az elnöki szobában a vezérbizottság tagjai s abban állapodtak meg, hogy ülések bizonytalan

Glück Ede legnagyobb cipő áruházában óriási választék legjobb minőségű férfi, női- és gyermek cipőkben, kalap, fehérnemű és divatcikkekben mesés olcsó árak mellett. Piac- és Kossuth-utca sarkán, Kistemplommal szembe.

időig ne tartassanak. Am az elnök a Házat bármikor összehívhatja.

Ennek a meglepő fordulatnak oka az, hogy Bécsben megrettentek attól, hogy a kóztörvényhatóságok már is a nemzet tetlen ellenállásának elve mellett nyilatkoztak. Ezt a trón kerülni óhajtja, azért ma már vége minden a hivatalnok-miniszterségre vonatkozó kísérletnek s újra tárgyalnak a szövetség ellenzékkel. E percben *Vekerle Sándort* emlegetik miniszterelnökül. Fejérvár báró hosszasan tanácskozott vele. Gróf Tisza István különben kijelentette, Justh elnök előtt, hogy sem ezen, sem a jövő héten nem lesz új kormány.

Az ülés más különben elég változatos volt. A jobboldalon egyetlen egy képviselő, *Markbreit Gyula* volt jelen, az is a baloldallal szavazott. Bámulják a függetlenségi távolmaradását, pedig ezeknek a párt-hűség nevében hagyatott meg az ülések látogatása.

Tárgyalásra tüzték ki *Lázár Pálnak* az áruforgalmi statisztika és dr. *Gieswein Sándornak* a párbajra vonatkozó büntető-törvények módosítása tárgyában beadott indítványát. A mai idők embereire nézve jellemző, hogy az utóbbi indítványt (dacára annak, hogy a *Keglevich gróf* esete nagyon is igazolta) gunyos megjegyzésekkel fogadták.

Laehm Hugónak a darabont-fizetések dolgában beadott indítványa, mely *Perczel és Csávossy* ellen kimondja az anyagi felelősséget, áttaszik az igazságügyi bizottsághoz. Fél tizenegy után nyitja meg az ülést *Justh Gyula* elnök.

Pozsgay Miklós jegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, melyet minden megjegyzés nélkül hitelesítenek.

Batthyány Lajos gróf, mint az összeférhetlenségi bizottság tagja leteszi az esküt.

Lázár Pál megtartja indítványát a külforgalmi statisztika kiegészítése tárgyában. Ez feltétlenül szükséges, mert vámtarifát nem tudnánk alkotni, hogy egyes iparágakban mennyi jövedelmi forrás van elhelyezve. A kereskedelmi szerződések megkötéséhez feltétlenül pontos statisztika kell az áruforgalomról. A kvótabizottság is csak részletes adatok alapján tárgyalhat. Ausztriában ter-

mészetes kézzel-lábbal fog tiltakozni ez indítvány ellen, mely tisztára ellenkezik az ő érdekeikkel. Kéri indítványának tárgyalás alá vételét. (Eljenzés.)

Az indítvány ismételt felolvasása után, a Ház úgy határoz, hogy az indítvány tárgyalása napirendre tűzessék.

Gieswein Sándor megindokolja indítványát a büntető törvénykönyv párbajra vonatkozó szakaszának módosítása iránt. Eseteli a párbajmánia szomorú következményeit.

Farkasházy Zsigmond. A kanonok urat senki sem bántja. (Derűlség.)

Hentaller Lajos: Nem lehet a párbaj mániát szónoklatokkal megszüntetni.

Szász József: Ha nem párbajozna, még a felesége is kiverné. (Derűlség.)

Gieswein Sándor: Idézeteket olvas fel *Ronsseanból* és *Ichopenhanserből*. A fejlődő civilizáció követeli tőlünk, hogy a párbajtörvényt megszorítsuk. Elmondja az egyes országokban érvényben levő párbajtörvényeket.

Rákcsi Viktor: Könnyű a papoknak, nehéz a precíz embernek! (Derűlség.)

Gieswein Sándor: Reméli, közel van azon idő, mikor az egész társadalom kezét fog a szerencsétlen párbajozási mániá kiirtása ellen.

Hentaller Lajos: Még nagyon messze van.

Gieswein Sándor: A társadalmi bajok iránt a törvényhozás nem lehet közönyös. Kéri indítványának az igazságügyi bizottsághoz való utasítását.

Az indítvány ismételt felolvasása után a Ház úgy határoz és az elnök kimondja, hogy *Gieswein Sándor* indítványa az igazságügyi bizottsághoz áttétetik.

Laehm Hugó: A vámvizsgáló bizottság nevében elmondja, hogy a bizottság a számadások átvételénél több szabálytalanságot fedezett fel. Így 40 új teremszolgá fizetése szerepel, a nélkül, hogy ez előirányoztatott volna. Azonkívül *Csávossy* volt háznagy saját maga nyugtájára vett fel pénzesket. A számvizsgáló bizottság több ily tételt kifogásolt. Ezenkívül szervezési költség címen *Csávossy* volt háznagy felvett 2500 koronát. De arról nem számol el, hogy mik voltak a szervezési költségek. Mielőtt javasolná a megtorlást, kijelenti, hogy a számvizsgáló hivatal helyesen végezte dolgát, most hiszen a számmellenőr jelentést tett arról, hogy a pénzek előre meg nem szavazottak, de az elnök fentartotta rendelkezését. Javasolja, hogy a pénztárnok és ellenőrnek adják meg a felmentést, de *Perczel Dezsőt* és *Csávossy*

Bélát vonják anyagi felelősségre. (Helyeslés a baloldalon.)

Sághy Gyula: A jelentést a benn foglalt indítványokkal együtt elfogadja. (Helyeslés a baloldalon.) Ajánlja, hogy a jelentést tegyék át az igazságügyi bizottsághoz, hogy az javaslatot tegyen a felelősségre vonás dolgában. (Helyeslés.)

A Ház elfogadja, úgy a számvizsgáló bizottság, mint *Sághy Gyula* javaslatát.

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után beszél —

Hellebronth Géza a mostaai válság okaival foglalkozik. A Tisza gróf szerencsétlen politikája idézte elő. Hibáztatja Tiszát és a szabadelvűpártot, a mért a válság megoldását elő nem segítik. Elfogadja a *Batthyányi Tivadar gróf* javaslatát.

Nyáry Béla arra hívja fel a jobboldalt, hogy csatlakozzék az egyesült ellenzéki pártok küzdelméhez. A gróf *Batthyányi Tivadar* javaslatát fogadja el.

Elnök javaslatára a Ház elhatározza, hogy a képviselőház üléseit bizonytalan időre elnapolják s felhatalmazzák az elnököt, hogy a Házat bármikor összehívassa. Az ülés ezzel véget ért.

Egyház és iskola.

A Debreceni Állami Főreáliskolában az 1904—5. iskolai évet záró nyilvános vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartani: I. A VIII. osztály növendékeivel: Osztályvizsgálat: május hó 11., 12. és 13. napjain. Erettségi írásbeli vizsgálat: május hó 16., 17., 18. és 19. napjain. Erettségi szóbeli vizsgálat: június hó 23. és 24. napjain. II. A többi osztályok növendékeivel: Vallásban: a római és görög katolikusoknak: június hó 15-én d. u. 3 órakor. az ev. reformátusoknak: I—IV. osztály június hó 13-án d. u. 4 órakor. V—VII. osztály június hó 13-án d. u. 6 órakor, az ág. h. evangélikusoknak: június hó 14-én d. u. 3 órakor. az izraelitáknak: június hó 13-án d. u. 3 órakor I. II., 4 órakor III. IV. 5 órakor V—VII. osztályok. Június hó 16-án pénteken: I. osztály. Magyar nyelv: Vizsgáló tanár: *Zimmermann* (vizsg. elnök Lux.) Német nyelv: *Lux* (*Zimmermann*) Földrajz: *Lux* (*Domo-kos*) III. osztály. Francia nyelv: *Lackó* (*Pálffy*). Földrajz: *Fazekas* (*Pálffy*). Történelem: *Becner* (*Pogány*) V. osztály. Természettudomány: *Nádasdi* (*Pogány*). Történelem: *Pogány* (*Nádasdi*). VII. osztály. Mennyiség-

A filantrop.

Az egyik kezét, azt, amelyiknek negyedik ujján szemképráztató, vagyont érő smaragd s egy még annál is vakítóbb gyémánt gyűrű ékeskedett, hanyagul pihentette a kávéház fehér márvány asztalán. — A másik kezében azt a hírlapot tartotta; amely ismét az ő neve köré vont glóriát. Ittasult kéjjel legettette szeméit a sorokon, amelyek már megszokottak és tán unottak lehettek előtte.

Unottak? Bolond beszéd. Mikor unja meg az ember, a gyarló ember azt, ami hiúságát hízalja? . . .

A páratlan filantrop ezzel a bekezdéssel ékeskedett a 20—25 soros eikk.

Csorbay Iván ezt olvassa, hallja léptenyomon és mégis úgy szivják föl fülei, szeméi, mint az enyhítő kortyot a Szahara sivatagján a halálra készült áldozat.

— Van szerencsém, *Csorbay ur*.

— Alázatos szolgája, nagyságos uram.

— Épen most olvasom, hogy miféle példátlan emberbaráti cselekedetet gyakorolt ön újra. Igazán mintaképe lehetne azoknak, a kiknek szintén módjukban állna az e féle de sivar lelkük nem érzi szükségét, hogy pár fillérral is enyhítsék embertársaik nyomorát. 100.000 korona jótékony célra. Halálán bőkezűség. Még az utókor is kegye-

lettel kell, hogy említse az ön nevét uram.

— Nem a hirszomj, nem a feltűnési vágy sarkal, elhíhetik és igazán fellázad szerénységem, hogy más is tudjon ténykedéséről, mint az, akit közvetlenül érdekel — szabadkozik a nagylelkű jótévő, aki csak imént nyert biztosítékot arról, hogy nevéhez rövid időn odaesetelhet az a pár betűcskét, hogy: báró.

Ez ellen is kellő szerénységgel tiltakozott ismerősei előtt. Minden jutalma az öntudatban rejlik. Ő csak egyetlen elvet vall, hogy a sors csupán lététbe helyezte egy-egy vagyonosabb embernél a tőkét, hogy aztán szíve és esze sugallata szerint juttassa rendelkezése helyére; abba a kézbe, a mely esdekelve fordul a bővelkedő felé.

Megfelelő hosszú és mély sóhajjal ismétli e szép frázist ott és akkor, ahol és amikor alkalom kínálkozik e nagyhangú ki nyilatkoztatására.

Csorbay Iván, miután végighallgatta a fülének oly édes dicsőhimnuszokat, bucsut vett az uraktól és bokros teendőire hivatkozva, elhagyta a kávéházat.

Magasan emelt fejjel, gömbölyűre feszített mellel haladt az utcán. Lépten nyomon ismerőse bukkant a jótéteményei révén nagy népszerűségnek örvendő férfiu. Szinte hódolatteljes tisztelettel üdvözlük a kiváló emberbarátot.

A felesége, mint urának méltó társa, tagja minden jótékony egyesületnek s alig van egy perce a saját használatára, mert minden pillanatát szegényeinek kell szentelnie.

Csorbai Iván hazaér. Itt látni, hogy van is miből jótékonykodnia. Ugy lakik, ahogy csak az amerikai ezüst király rezidiálhat. És micsoda fegyelem, drákói szigor a ház kormányzásában. Ő nagysága maga jár a csarnokba, nehogy életbe léphessen a náluk meg nem engedett kosárpénz. Órákig elalkudozik egy-egy pár csirke, zöldség, gyümölcs fölött.

— Rosszabb az ilyen uri fajta a legnyomorultabb mesterembernél! — fakad ki utána a vén kofa, összefagyott kezeivel helyre rakva a zöldséget, amelynek színét javát kiválogatta a nagyságnasszony, minek utána lehetőleg lenyomta az árat. — Nem csoda, ha meggazdagszik az eféle a mi börtönkön; mert hát a bőrt is lehuzza a csontunkról.

Az isten tudja hány jótékony egylet tagja, *Csorbay Ivánné*, a páratlan emberbarát méltó párja legyen ily kegyetlen? Ki hiszi ezt el róla?

Otthon egy kis házi patvar fogadja *Csorbay Ivánt*. A varrónő két órával később jött a köteles időnél.

— Azt mondja, az anyja hirtelen rosszul lett és nem hagyhatja magára, azért.

tan: Virányi (Kovalicky. Ábrázoló geometria; Kovalicky (Virányi.) Junius hó 17-én, szombaton: II. osztály. Magyar és német nyelv: Kardos (Horvay.) Földrajz: Fazekas (Becner) IV. osztály. Mennyiségtan: Domokos (Kovalicky.) Rajzoló geometria: Kovalicky (Domokos). VI. osztály. Magyar nyelv: Becner (Zimmermann.) Német nyelv: Zimmermann (Becner.) Francia nyelv: Lackó (Horvay.) Junius hó 19-én, hétfőn: III. osztály. Mennyiségtan: Domokos (Pálfi) Rajzoló geometria: Pálfi (Domokos.) IV. osztály. Természettan: Nádasdi (Virányi). Francia nyelv: Lackó (Kardos.) V. osztály. Német nyelv: Horvay (Lackó.) Francia nyelv: Horvay (Pogány.) Magyar nyelv: Pogány (Horvay.) VII. osztály. Történelem: Pogány (Fazekas.) Természettan és vegytan: Nádasdi (Virányi). Junius hó 20-án, kedden: II. osztály. Rajzoló geometria: Kovalicky (Pálfi.) Mennyiségtan: Domokos (Pálfi.) Természettan: Virányi (Pálfi.) IV. osztály. Magyar nyelv: Becner (Lux). Német nyelv: Lux (Becner.) Történelem: Fazekas (Pogány.) VI. osztály. Vegytan: Nádasdi (Pogány.) Történelem: Pogány (Nádasdi.) Természettan: Lackó (Nádasdi) VII. osztály. Német nyelv: Zimmermann (Lackó.) Francia nyelv: Lackó (Zimmermann.) Magyar irodalom: Kardos (Kovalicky.) Junius hó 21-én, szerdán: I. osztály. Rajzoló geometria: Pálfi (Domokos). Mennyiségtan: Domokos (Lux). Természettan: Lux (Domokos). III. osztály. Magyar és német nyelv: (Becner) Kardos. Természettan: Nádasdi (Virányi). V. osztály. Mennyiségtan: Virányi (Nádasdi). Vegytan: Nádasdi (Virányi) VI. osztály. Kovalicky (Fazekas). Ábrázoló geometria: Kovalicky (Pálfi.) III. Tornázás és rendkívüli tantárgyak. Tornaverseny: június hó 8-án, d. u. 5 órakor, a főreáliskola udvarán. Latin nyelv: június hó 17-én, d. u. 3 órakor. Gyorsírás: június hó 16-án, d. u. 3 órakor. Rajzkiállítás: június hó 25. és 26. napjain d. e. 9-12 óráig. Az évszázó ünnepély, az évi bizonyítványok és jutalmak kiosztása június hó 29-én d. e. 9 órakor lesz. Az érettségi vizsgálatok délelőtt és délután, az osztályvizsgálatok csak délelőtt tartatnak. E vizsgálatokra, melyek naponta 8 órakor kezdődnek, valamint az évszázó ünnepélyre is a m. tiszteli szülőket és a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. A magánvizsgálatot tenni szándékozók kötelesek az életkor igazolására az anyakönyvi kivonatot és az előző osztályról kapott iskolai bizonyítványt június hó 15-ig, továbbá az egész tandíj kiegyenlítésére 157 korona 70 fillért már a vizsgálat megke-

dése előtt az igazgatóságnál beadni, illetve lefizetni. Debrecen, 1905. évi június hóban. Az állami főreáliskola igazgatósága.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— június 6.

A képviselőházat elnapolták. Mintha a képviselő urak nem óhajtanának találkozni a magát nem sokára minisztériumnak nevező kompaniával.

A hírlapokkal végeztetik el a pártok az érdekes jövevények fogadtatását.

A tanár ur és a vendéglős összeveszésére emlékeztet az állapot.

— Én önt erkölcsileg arcuul ütöm! riad a vendéglősre teljes méltósággal a professzor.

— Én pedig a hetesemmel vettetem meg! replikáz a másik.

Még a saját megvettetését is a hírlapokból tudja meg az új kormány.

— Eladósodott politikusok kerestetnek . . .

Ez volt a Fehérvári miniszter-fogdosásának a jelszava. Szegény Keglevics lett volna e tekintetben egyik legkvalifikáltabb tagja a kormánynak.

Most, hogy a kormányalakítás dugába dől és ismét a szövetséges ellenzékkel tárgyalnak, olyan politikusokra kerül a sor, a kik azt fizetik majd, a mivel a hazának adósak.

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— június 6.

Egyik jó módu pékmester gondterhes fővel ül a kávéházban. Panaszkodni kezd:

— Három disznóm döglött meg az éjszaka. Pedig ugyan gondját viseltem.

Odaszól erre a másik asztaltól egy polgár.

— Nem kipli a disznó, tisztót ur!

Beállit az orvoshoz Hizott Berenás István uram.

késlett. De hát ezzel a mentséggel nem kár-pótol a vesztéséért — házsártoskodik 6 nagysága hazatérő férje előtt.

— Sohase rontsd az idegeidet, fiam. Számisd ki, mi járna neki egy órára és a mennyivel kevesebb ideig dolgozik ma, vond le tőle.

— Igen, de még egy fél órára ismét el akar menni, mert haza kell vinnie a gyógyszer, melyet be kell adnia.

— Hát akkor vonj le tőle két és fél órát — szólal meg Csorbay ur, mint az atheni areopag.

Az inas belépése szakítja félbe a párbeszédet.

— Nagyságos uram, ismét itt van az az ember.

— Bocssád be — felel leereszkedő hangon. — Hagyj magamra lelkem — fordul a feleségéhez. Mikor aztán ketten maradtak azzal a kétes külsejű ekzisztenciával, aki mögött az inas betette az ajtót. Csorbay ábrázatán olyan változás megy végbe, amely egészen átgyurja úgy az emberszeretettől ragyogó jótévőt, mint a szigorú bírót.

— Megint itt vagy? — sziszegi dühtől fojtott hangon, amelyben azonban némi bizonytalanság reszket.

— Igen, megint itt vagyok. János. — Gondolkoztam ajánlatod felett. Hej, de kerékbe is tőri az embert a sors! Belemegyek

az alkuba. Add ide az ígért 600 koronát. Hallgatag társ leszek egy kis szolid alapra fektetett üzletben, mert hisz nevémmel nem léphetek a világ elé. Mától fogva nem hallok többé híremet.

— Megeszküszöl erre?

— A gyermekeim életére.

Mintha egy nehéz követ vettek volna le a nyugalmáról. Fölnyitotta az íróasztal fiókot és egy csekket állított ki.

Ha a nyomort, a fájdalmat akarnánk megérzekintni a maga teljes mivoltában, keresve sem lehetne jobb mintát találni erre, mint ez a megindítóan kopott öltözetű, be-esett arcu férfi, akinek dult ábrázatán azonban megláthatja a figyelmes szemlélő azokat a tipikus vonásokat, melyek Csorbay jól táplált és jól gondozott arculatát jellemzik. Senki se lehetne hát meglepve és senki se vádolhatná azzal, hogy nem mond igazat következő szavaiban, melyeket némi szünet után intéz a gazdag, a nagyrabecsült filantropoz:

— Esküszöm, János, soha senki sem tudja meg, hogy fivérek vagyunk; hogy nekem kedvezett a szerencse, amelyet te sem kerültél meg egyenesebb uton, mint én, aki rajtavesztettem. A te vállalatod se volt becsületesebb, mint az enyém, de hát te kigázoltál és kusztál fölfelé, míg én . . . Üldözött a balsors, amely odáig hajtott, hogy

— Heptikába estem, tekintetes ur; tessék rajtam segíteni!

— Hektikás maga? Ezzel a tokával és bendővel? Hiszen olyan kövér, hogy idestova már a bőrébe sem fér!

— Hiszen éppen ez a bajom, felel Berenás gazda, mert debreceni heptikás vagyok.

— Ugy berugtam tegnap (beszéli az atyafi) hogy agrárius lett belőlem!

— Agrárius? Hogy tetszik azt érteni?

— Hát ugy, hogy leittam magam a sárga földig és reggelig ragaszkodtam hozzá!

Ez is eredeti piaci káromkodás. Két veszekedő atyafitól származik.

— Nyughassék kend (mondá az atyafi) mert mindjárt pofongyárba kerül!

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Debrecen város közigazgatási bizottsága tegnap délután Domahidy Elemér főispán elnökelete alatt ülést tartott, a melyen a szak-előadók a múlt május hóról szóló jelentéseiket terjesztették elő. A bizottsági jelentéseket tudomásul vette.

— **Debrecen közegészsége.** Sárvári Gyula dr. tb. főorvos tegnap terjesztette elő a közigazgatási bizottságnak jelentését, amely Debrecen város májushavi közegészségi viszonyairól szól. A jelentés szerint a közegészség tekintettel a kedvezőtlen időjárásra, — nem mondható kielégítőnek, mert a járványos kórok itt-ott felléptek. Így kanyaróban, vörhenyben, ronsoló toroklobban számos megbetegedés történt.

— **A polgármester jelentése.** Kovács József polgármester Debrecen közigazgatásáról tett jelentést. A rendőrség — írja a polgármester jelentésében — május hónapban 208 egyént tartóztatott le. Ezek közül az ügyészségnek 5-öt adott át 203-at pedig megbüntetett. Kiadott 58 iparigazolványt, amelyek díjából 690 kor. folyt be iparoktatási célokra. A jelentés végül azt mondja, hogy a város közigazgatása körül szabálytalanságok nem észleltek.

— **Debrecen adózása.** Az ex lex idejét ugyancsak észre lehet venni azon a jelentésben, amely tegnap került a közigazgatási bizottság elé. A jelentés Debrecen polgárainak adózásáról szól. Az elmúlt május hónapban ugyanis egyenes adóba 82,477 ko-

idegen pénzhez nyultam . . . Sikasztottam . . . Ott van a nevem a bécsi és ndőrség fekete könyvében. Ot évi fegyházzalzenvedtem meg pillanatnyi eltántorodásomrt. Ha abban az időben megszívleled könyörgésemet és segítsz rajtam . . . Hogy rimánkodtam, térden csuszva esedeztem hozzád a gyermekeim végett . . . Te akkor már úgy álltál, hogy minden áldozat nélkül megmenthetél volna . . . Nem, nem teszek szemrehányást . . . Magad szerezted vagyondodat, tehettél vele a mit akartál. De ha meg nem tagadod segélyedet, nem lettem volna gazember. Hisz az egész csak hatezer korona kérdése volt.

— Ne beszélj annyit és főleg ilyen hangosan. — Itt a pénz, ennél többre egy fillérrel se számíthatsz. — De ki ne ejtsd valaha . . .

— Hogy fivéred vagyok . . . ? Ne félj. A gazemberben is van annyi büszkeség. Tudod, hogy egy jótékony egyesület A züllesnek indult istápolója utasított hozzád, mint alapítójához és vezérigazgatójához. Akkor nem is gyanítottam, hogy testvérbátyám . . . hogy Csorbay Iván ugyanazonos Johann Beinerrel. Mikor eljöttem és veled találtam magam szemben, már nem volt visszalépés. Én se viselem már családi nevünket, mert hát — beszenyeztem és így nem álmotadt, hogy a bejelentett segélyért esedező az édes testvé . . . Nem, nem mondom ki a többit.

rona folyt be. Hadmentességi adóba 63 korona. Bélyegjövédékben a vármegye fogyasztásatis beleértve 29,537 korona, jogilleték 30,986 kor. díjjövédék 1306 korona, dohányjövédékben 165,256 korona folyt be.

— **Jókai emlékűnap a reáliskolában.** A mesék tündérvilágának költőjéről a halhatatlan regényíróról, Jókairól emlékezett meg szombaton évszázó gyűlésén a főreáliskolai Petőfi önképzőkör ifjúsága. A lelkes ünnepelv Berger Béla szavallatával kezdődött, ki Glück Sámuel lendületes alkalmi ódáját adta elő nagy tetszés közöt. — Utána Spitzer Sándor önképzőköri elnök mondott mély tanulmányra valló, szép emlékbeszédet. Hegedüs Imre Jókai egyik hatóságos költeményének elszavallásával aratott nagy sikert s végül Laczkó Károly olvasta fel gondos kidolgozásu, vonzó stílusban megírt értekezését Jókai és Petőfi viszonyáról. A gyűlés, miután Frank E. pénztáros és Kemény Ferenc főjegyző jelentését elfogadta, dr. Kardos Albert vezető tanár buzdító szavai után szétoszlott.

— **Katonák Debrecenben.** Május hónapban a katonai létszám Debrecenben a következő volt: A közös hadsereg 1524 embert és 579 lovas számolt. A m. kir. honvédség 823 ember és 248 lóval volt képviselve. Mintátkelő tiszték beszállásoltattak két tábornok, 3 törzstiszt és 23 főtiszt. A lakosságnál a közös hadsereg részéről 650 póttartalékost szállásoltak be, a nyulási barakban pedig 618 embert.

— **Megbüntetett pékmesterek.** Dr. Sárvány Gyula t. főorvos vezetése alatt egy bizottság minden hónapban megvizsgálta a helybeli pékműhelyeket és kenyérsütődéket. Márciusban 4 kenyérsütőde s pékműhely ellen eljárást indítottak s a bűnügyi osztály egyet 100, egyet 50 és kettőt 20—20 koronára büntetett. Május hónapban a vizsgálat alkalmával ismét szabálytalanságot tapasztaltak egy két műhelyben. Ezek ellen is megindították az eljárást. A tegnapi közigazgatási bizottság ezt helyeslőleg tudomásul vette és elhatározta, ha a műhelyekben ezután tisztatlanságot találnak, azt becsukják.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Debrecen város június 2—3 napján tartott közgyűlésének jegyzőkönyvét tegnap hitelesítették. A

Te persze, ha akarnál, embert csinálhatnál belőlem és főleg embert csinálhatnál két derék fiamból, akik tehetséges, jóra való, szorgalmas gyermekek és megérdemelnék nagybátyjuk . . .

— Nem ismerjük többé egymást Megesküdtél — szolt közbe fenyegető tekintettel Csorbay.

Aztán idegesen megnyomta a villamos csengőt.

— Boocsásd ki ezt az embert — szolt oda szokott szigorával a belépő inasnak.

Amannak előbb a szívébe nyilalt valami, ami kétségbeesve keresett egy nem létező fantomot, amelyet úgy hívnak, hogy igazság és aztán kitértorgott a szobából. — Kimenőben csak ennyit sugott oda:

— A gazember szavának fog állni, nem hallasz többé rólam.

Mikor a javulás göröngyös útjára lépett bűnös benyújtotta a 600 koronáról szóló csekket, a körülállók kegyeletes zsongással ismételték:

— Ismét Csorbay? Nem ismer határt a bőkezűsége. — Páratlan nemeslelkű ember-barát!

Kövér Ilma.

város főjegyzői hivatala a napokban küldi fel a képviselőházhoz azt a hazafias határozatot, a melyet a közgyűlés a törvénytelen kormányzás ellen és a nemzeti jogok érvényesítése mellett hozott.

— **Szerencsétlenül járt altábornagy.** Treneséből jelentik: Siedler Nándor altábornagy automobilon Prsemyslba akart menni, de utközben járművével egy táviró oszlophoz ütdött és súlyosan megsebesült. A treneséni katonai kórházban ápolják.

— **Elmebeteg az utcán.** Ki ne ösmerné Debrecenben az öreg Fleischert, a szegény elmezavarodott öszszakállu ékszerészt órásmestert, aki egész nap az utcákon csatangol kezében fekete bőrtáskával, éjjel pedig a kávéházakat bujja. A szerencsétlen öreg embernek nem régen még virágzó üzlete volt a Piac utcán. — Ezelőtt néhány évvel megzavarodott az elméje s azóta ahelyett, hogy javult volna állapota, inkább folyton rosszabodott. Eddig nem volt vele semmi baj, hangtalanul csendesen járt az emberek tömekegében, de az utóbbi időben már annyira fokozódott a betegsége, hogy hozzátartozói és családja kérésére a rendőrség végre lépéseket tett az iránt, hogy elhelyezze valamely elmeógyógyintézetben mihielyt üresedés lesz. Az itteni kórház ugyanis nem fogadhatta be mivel nem tudott neki helyet adni. — Most azonban értesítést kapott a rendőrség a kórháztól, hogy van hely, melyet Fleischmannel, mint arra első jelölttel, óhajtt betölteni, s így már tegnap este be is szállították az öreget.

— **A szegedi kórház új főorvosa.** Szegedről jelentik, hogy Lázár György polgármester miot főispán helyettes dr. Boros József szegedi műtőorvost kinevezte a városi kózkórház igazgató-főorvosává.

— **A rutság áldozata.** Budapestről írják: Tegnap a Ferdinánd-híd végénél egy öreg asszony holttestét találtak. Halála oly gyanus körülmények közt történt, hogy joggal gyilkosságra lehetett következtetni. A torkában ugyanis mélyen lenyomva két darab rongyot és vattadarabot találtak. A nyomozás során megállapították, hogy a halott özv. Zitka Jánosné született Hudecsék Anna 72 éves takarítónő, aki a felső erdősor-u. 27 száma alatt lakott. Az öreg asszony nagy nyomorral küzdött és állást nem kapott. Nyomorgásának a rutság volt az okozója. A szegény asszonynak ugyanis operálták az orrát. Ezannyira elesufította, hogy rutsága miatt sehol sem alkalmazták. Az utóbbi napokban még ennyivalója sem volt. Ezannyira elkésértette, hogy öngyilkosságra szánta magát.

— **Öngyilkos tanító.** Hajduböszörményből írják nekünk, hogy Bácsi Péter odaváló 64 éves tanító tegnap felakasztotta magát. Az öngyilkosságot Bácsi pillanatnyi elmezavarában követte el. Mikor tettét észrevették már halott volt.

— **Sikkasztó vasuti pénztáros.** Tornáról írják: Moran János tornai vasuti állomás pénztárnok május 31-én hivatalából eltávozott és azóta nem tért vissza. A pénztárból 1000 koronán felül hiányzik. Felesége és hét gyermeke van. Moran régebben színész volt és már egy alkalommal sz. uyole napig színészkedett valahol, a pénztárból azonban akkor nem hiányzott.

— **Köszönet nyilvánítás.** Somogyi Gyuláné ur-hölgy Nyiregyházáról 12 koronát küldött a siket-némák debreceni iskolájának gyámolítására, e kegyes adományáért fogadja a szerencsétlen siket-némák nevében hála-köszönetemet Oláh Károly tanácsnok.

— **Kerénylet az utcán.** Nagy-Bittséről jelentik: Grünbaum Sándor nagy-bittsei-cipész Klein Jakabgyári művezetőre az utcán fényes nappal kétszer rálött, de nem talált. Erre a merénylő önmagára lött négyeszer, majd pedig késével nyakát metszette el és rövid kilődás után meghalt.

— **Kocsi karambol.** Egyeenlő sebes vágatással hajtottak tegnap délelőtt a Piac-utcán szembe egymással Pál József Hatvan-utca 58 szám alatt lakó kocsis és Molnár András 20-as számú bérkocsis. Így történt aztán, hogy nem tudták egymást elég gyorsan kikerülni és összeütköztek. A karambol olyan heves volt, hogy Pál kocsis lova a kocsi alá hemperedett és többé-kevésbé súlyosan megsérült. A fiakkere ellen ezért vigyázatlanság miatt feljelentést tett a rendőrség.

— **Felboncolt lelenc.** A mult hónapban feljelentés érkezett a debreceni lelenc-ház gondnokához Szoboszlórról, hogy egy odaváló lakoshoz gondozás végett kiadott Heimer Irma nevű lelenc gyermek gondatlan, rossz bánásmódban részesül úgy, hogy ennek következtében súlyosan meg is betegedett. A vizsgálatot a feljelentett asszony ellen megindították s a beteg gyermeket elvették gondozójától és behozták a debreceni kózkórházba, hol a leggondosabb ápolás dacára vasárnap meghalt. Halála okát megállapítandó tegnap délután dr. Izsó László és dr. Láng orvosok felboncolták holttestét. A boncolás kiderítette, hogy a kisdud angol kóros volt és ennek a betegségének lett az áldozata.

— **Szerencsétlenül járt kocsis.** Súlyos baleset érte tegnap Rosenberg Adolfnak a Frohner szálloda tulajdonosának Kondor József nevű kocsisát. A vigyázatlan fiatal ember az istállóban dolgozott, miközben a lovat kötőféknél fogva oda akarta kötni a jászolhoz. A oszokönyös állapot ebben perében hirtelen felkapta fejét és olyan erőset rántotta a kötőféken, hogy annak következtében jobbkezének a kötés közészorultközépső ujja a felső iz teljesen leszakadt. A súlyosan megsérült kocsis lakásán ápolják.

— **Felülfizetések.** A máv. műhelyi munkások által 1905 évi május hó 31-én az Egyetértés önképző dal és zeneegylet javára rendezett jótékonycélu műkedvelői előadás alkalmából ez ideig a következő felülfizetések történtek: Mihajlovits J. gyógy-szerész 50 korona, Pogány Armin g. mérnök 15 korona, Wolafka Nándor püspök, Dr. Baesinszky V. h. üzletvezető, Podolszky Béla műhelyfőnök 10—10 korona, Sajó László g. mérnök 6 korona, Motesitzky H. üzlv. osztályfőnök, Szentes Sándor g. mérnök, Radákovits I. gyógyszerész, P. Zs. g. mérnök 5—5 korona, Laber Aladár g. mérnök 3 korona 20 fillér, Kováts Béla osztályfőnök 3 korona, Heynke O. stüh szám oszt. vezető 3 korona, Lassgallner K. felügyelő, Heischhacker Ferenc, Stingli Kálmán állomásfőnök, Kristek Leo, Dr. Kenyeres Elek p. orvos, Polatsek Ferenc, Emerich Arnold 2—2 korona, Kaiser Salamon 1 koron 60 fillér, N. N. 1 korona 20 fillér. özv. Gyurian A.-né Bartkó Kálmánné, Horváth Antal, N. N., Klein Sámuel, Zempléni A., Szegedi Gyula, Knöpfler Miksa, G. A. Z. 1—1 korona, Bertók Imre 80 fillér, Pócsi József 20 fillér, Szende József 20 fillér. Összesen 157 korona 20 fillér. Midőn ezen összegeket nyugtázzuk, nem mulaszthatjuk el legmélyebb köszönetünket kifejezni az áldozatkész adakozóknak, hogy becses adományokkal az Egyetértés önképző dal és zeneegylet humánus céljait elérni elősegítik. Pogány Armin a rendező bizottság elnöke.

— **Iparos gyűlés.** A lakatos szakosztály tegnap délután az ipartestület tanács-termében választmányi ülést tartott, melyen kérvényügyek nyertek elintézt.

Harapós eb. Az utóbbi időben különösen sok a panasz a rendőrségen a kutya-harapások miatt. Mert bár szigorú rendelet tiltja a kutyáknak szájkosár nélkül való tartását, a kutyatulajdonosok ezt kutyába se veszik, szabadjára engedik a füleseit és azok kedvük szerint akadályoztatás nélkül marhatnak meg minden nekik nem tetsző eléjük került emberfiát. Csak a napokban történt, hogy Hüffel Gyuláné Cserepes-utca 10. szám alatti lakos 7 éves kis fia játszótársának a szomszédjukban lakó Balogh Imre gazdálkodó ugyanolyan koru fiához átment. Alig lépett azonban a védtelen gyermek az udvarra, mikor a Baloghék szájkosár nélkül levő hatalmas kutyája reá ugrott és ajkán az állon keresztül borzalmasan megharapta. A harapás okozta sebhelyeket úgy kellett az orvosnak összovarni, és hetekig tartó gyógykezelést vesz igénybe gyógyulása. A rendőrség a veszedelmes eb tulajdonosa ellen megindított az eljárást.

Verekedés. Monori Ferenc, Barna János és Fekete András Nyil-utcai napszámosok egyik Árpádtéri korezmában nyakalták tegnap délután az italt és tárgyalták nagyban a politikát. Egy kis vita fejlődött ezalatt közöttük, mely mindinkább ellenségesebb hangulatba csapott át. Monori Ferenc és Barna János az önálló vánterület mielőbbi megvalósítása mellett voltak, Fekete András pedig folyton azt hajtogatta, hogy tudja a király mit csinál. De már ezen borzasztó módon felbosszankodott a két, hazájához szíves, lélekkel hű magyar.

Micsoda? kérdezték tőle, még te mersz a nemzet szavazatvételre így beszélni. És jogos felháborodásukban úgy helybenhagyták a véleményüket nem osztó Feketét, hogy míg él, megemlegeti a kis ügyet.

Zártajánlati versenytárgyalás. A kereskedelmi miniszterium I. szakosztályának helyiségében (Albrecht ut. 1. Budapest) f. évi június hó 10. éni déli 12 órakor zárt rajánlati versenytárgyalás lesz mintegy 44870 m³ utépítéshez szükséges kőanyag (utalapkő zuzott kavics, zuzalék) szállítására. Az ajánlatok június 10. ének d. e. 10 órájáig fenti hivatalnál nyújtandók be. Közlebbi részletek iránt a debreceni kamara ad felvilágosítást.

Pályázatok. A. M. Á. V. igazgatósága Budapesten repecelaj szállítására nyilvános pályázatot hirdet. Ajánl tok június 28. délelőtti 12 óráig nyújtandók be. Bántapénz 5 százalék. A. M. Á. V. igazgatóság pályázatot hirdet az áll-mvasutak műhelyeibes 1906, 1907 és 1898 években szükségilendő kefekötő és ecset árukra s ezek jegyzékét valamint a részletes feltételeket a debreceni keresk. és iparkamarának megküldötte, hol az érdeklődők azokat betekintheik. A pályázat határideje 1905. június 24. ének déli 12 órája. Az ajánlat beadásának helye: Budapest VI. Andrassy-ut 73. sz. II. em. 48.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-sy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő ki a rakatban.

Eladó bor. Székelyhidon 20 hektó érmelléki bor van eladó, hektója helyszínen eladva 32 korona. Értekezhetni Debrecenben Csizsár Györgynél, Vigkedvü Mihály utca 66 szám alatt.

Speciálista férfi, fiu és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat rekeskedő Debrecen.

Ki akar olcsón ruházkodni, az vegyen szép és olcsó angol és belföldi divatszövetet eredeti gyári árban **Ranunkel H.** és fia cégnél.

Miklósné és Tsa. bőrönd (koffer) gyára Debrecen Piac-u. 26. sz. a nagytrafik mellett. Állandóannagyraktártart, mindenféle saját gyártmányu utazó kofferekben, kézi kofferekben, piaci és iskolai táskákban elfogad minden e szakmába vágó megrendeléseket és javításokat, legpontosabb és legolcsóbb árak mellett.

Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógy-szerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarve gyogyszertár.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Schopenhauer a párbajról.

Schopenhauer Arthur, a nagy német filozófus adta eddig a párbaj intézményének legszigorubb igaz jellemzését. A különböző fajta becsületek ismertetése után rátér a lovagias becsület boncolására. Kivonatban adjuk itt eszmemenetét.

A lovagias becsület elvei teljesen különböznek a polgári becsület elveitől. Aki azokat követi a becsület embere, aki ezeknek él, csak becsületes ember.

A lovagias becsület nem függ attól, hogy mások milyen véleménynyel vannak rólunk, hanem csak attól, hogy más milyen nézetet nyilvánít rólunk, tekintet nélkül arra, hogy ez a vélemény tényleg létezik-e, vagy nem, van-e oka, vagy nem. Gyalázatos életmódunk következtében akármilyen rossz véleményt táplálhatunk rólunk az emberek, a mig annak hangosan kifejezést adni nem mernek, ez becsületünknek nem árt. Másfelől egyéniségünk a legnagyobb tiszteletre kényszeríthet minden embert, ha valaki, akár a legnyomorultabb és legostobább, megvetést nyilvánít ellenünk, becsületünk meg van sértve, sőt örökre elveszett, ha sajátos módon helyre nem állítjuk.

A lovagias becsület nem attól függ, hogy mit tesz és mit mond a férfi, hanem attól, hogy mit szenved, mi történik vele. Ott függ tehát mindenkinek kezén és nyelve hegyén és ha bárkinek kedve tartja, minden percben tönkre tehető, ha csak életünk és egészségünk kockáztatásával meg nem akarjuk menteni. Életünk a legbiztosabb, agyunk a legdrágább, lelkünk a legféltetesebb lehet, azért becsületünk minden percben semmivé lehet, ha valakinek, a ki különben a legutolsó járdataposó, ostoba barom, naplopó, kártyás lehet, vagyis olyan ember, aki nem is méltó arra, hogy ránézzünk, így tetszik. Rendes körülmények közt éppen a semmirevalók szokták a kiváló embereket megsérteni, mert a tulnyomó erények a haszontalan ember titkos dühét ébresztik fel.

A semmiháziak tehát igen sokat köszönnek a lovagias becsületnek, mert egyenlővé teszi őket olyanokkal, akikhez egyébként felemelkedni nem tudának.

A lovagias becsület szabályai szerint a legyaláztatás szegény és a gyalázás tisztesség. Ha például az én ellenfelem részén van minden igazság, jog és ész, de én szitkozodom, bepokolhatja az igazságot, jogot, észt, mert egy csapásra hozzám pártolt a becsület, mig ellenfelem egyelőre elvesztette becsületét, örökre, ha helyre nem állítja — nem észszel, nem joggal — karddal vagy pisztolylyal. A gorombaság olyan tulajdonság tehát, mely a becsület dolgában mindent ki-

pótol, mindig annak van igaza, a ki a leggorombább. A becsület férfia, ha azt látja, hogy másnak több esze van, mint neki, jobb érv híján felül a lovagiasság harci paripájára gorombaság után kapkod és győztesként távozik. Ebből is látható, hogy mennyire igazuk van azoknak, akik azt mondják, hogy a párbaj nemesíti a társalgás hangját.

A lovagias becsület szerint a becsület kérdéseiben a végső fórum a lovagiasság, mert minden gorombaság apelláció az állati erőhöz és ez a párbaj is. A lovagias becsület tehát méltóbban ököl-becsületnek kellene nevezni.

Amíg a polgári becsület az enyém és a tied kérdésében igen szigorú, a lovagias becsület e ponton nagyon bőkezű. Csak a becsületszót nem szabad megszegni, vagyis más szavunkat bátran megszeghetjük. Sőt a becsületszó megszegése ellen is van orvos-ság, ez a párbaj, mert egyszerűen kihívjuk azt, aki azt állítja, hogy megszegte becsületszavunkat. A lovagias becsület szerint csak egy adósságot kell megfizetni, ez a becsületbeli, azaz a kártyaadósság. Más adóssággal becsaphatunk zsidót és keresztényt, ez a lovagias becsületnek nem árt.

A lovagias becsület nem származik az emberi természetből. Csak a keresztény Európa ismeri, itt is csak a középkor óta és a népesség egy kis töredékénél divatos. A rómaiak és görögök, Azsia nagyműveltségű régi és a mai népei nem tudnak a lovagias becsületről. Pedig ezek a népek mindenkor kiállták a versenyt hősiességben Európával. A görögöknél és rómaiaknál párbajt nem a polgárok, hanem nyomorult gladiátorok, rab-szolgák, elítélt fegyencek vívtak a nép mulattatására.

Mikor egy teuton vezér Mariust párbajra hívta ki, a hős így felelt neki: „Ha meguata az életét, akassza fel magát” — de rendelkezésére bocsátott egy kiszolgált gladiátort, hogy párbajozzék azzal. Plutarchos beszéli el nekünk, hogy Themistoklesre Euryhiades botot emelt. A nagy athéni hadvezér nem húzta ki kardját, hanem azt mondá: „Üss, de hallgass meg!” Hogyan forrhat a vér ennek hallatára a lovagias becsület hőisében, hogyan bosszankodhatik azon, hogy az athéni tisztikar nem zárta ki Themistoklest! . . .

A régiak csak elégtételt ismertek, az a amit a törvény ad és a bölesek még ezt sem kérdezték. Hja mondjátok, ők bölesek voltak! Igaz, ti pedig bolondok vagytok! Helyes?

A lovagias becsület embere fizikai kényszerrel akarja kiesikarni azt a becsület, melyet egyébként megazerezni nem képes. Az egész olyan eljárás, mintha valaki a hő-méret kezével felmelegíti és a higany emelkedésével akarja bebizonyítani, hogy szabaja jól van fűtve. A lovagias becsület biztos menedéke a becsületlenségnek, rosszaságnak, durvaságnak és neveltelenségnek; sok garázdálkodást csak azért tűrnek el az emberek, mert nem akarják egy megjegyzésért magukat vásárra vinni. A lovagias becsület az oka, hogy társaságaiakban az értelem erőt eléggé nem becsülik és nyíltan vagy titokban a huszároa bravurokat istenítik.

A párbaj az a biztos boker, a melyből a leggazabb a legerényesebbre leskelődhetik ez azt gyűlöletből megejtheti. A jogbiztonság annyira haladt már, hogy nem támadhat reánk sőtálás közben utonálló, avval a kiáltással: „Életedet vagy erszényedet!” az emberi észnek ki kell vinnia végre azt is, hogy a gazemberek ne rongthassanak nekünk avval a jelszóval: Életedet vagy becsületedet!

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós ezert

hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeliaz étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellomen szaga jó és miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4—kor-dét kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatt céggel legyenellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

Sirolin

TAVIRATOK.

Sopronmegye határozata.

Sopron, június 5. A vármegye ma tartotta meg rendes havi közgyűlését, a melyen a jövő kormányval szemben való magatartásra vonatkozó indítványt tárgyalták. Sopronmegye elhatározta, hogy szenvedő ellentállást fog tanúsítani.

A német trónörökös esküvője.

Berlin, június 5. Tegnap este a hat berlini és charlottenburgi főiskola 4000 tanulója a trónörökös esküvője alkalmából faklyásmenetben vonult a királyi kastély elé. A császár vendégei megjelentek az ablakokban. Az erkélyen pedig a császár és a trónörökös menyasszonyával. Amikor kiléptek, a chargiertek felálltak kocsikban, magasra emelték kardjukat, lengették zászlajukat és hatalmas hurrá-kiáltásban törtek ki. Egy óráig tartott, míg a faklyásmenet elvonult a kastély előtt. Az idő pompás volt.

A japán-orosz háború.

Sanghai, június 5. Az orosz szállítóhajók parancsnoka, Vuszungban beleegezett, hogy hajóit visszatartsák és azoknak legénységét szabadon bocsássák.

Tokio, június 5. Togo tengernagy tegnap meglátogatta Rozdesztvenszky tengernagyot a szaszevói tengerészeti kórházban, kifejezte neki rokonérzését és megdicsérte az oroszok bátorságát és szívós kitartását, a melyet a harcban tanúsítottak. Egyidejűleg azt a reménységét is kifejezte, hogy Rozdesztvenszky nem sokára visszatér Oroszországba. Rozdesztvenszky mély meghajtottsággal mondott köszönetet és szerencsét kívánt Japánnak tengerészeti bátorságához és hazafiságához. A győzők nemes jelleme enyhíti a vereség keserűségét.

Tokio, június 5. A japánoktól az utolsó tengeri ütközetben elfogott és Szaszevóba szállított orosz hajók közül a Nikolaj van legjobban megrongálva. A baloldalán több, három lábánál nagyobb átmérőjű lyuk van benn. Az egyik lyuk tíz láb széles. A bal oldalon lévő legtöbb gyorstüzelő ágyú hasznavehetetlené van löve.

Pétervári, június 5. Trepovot ki-nevezték a csendőrség fejevé és a belügyminiszter segédévé és azonkívül megmaradt pétervári főkormányzóknak.

Pétervári, június 5. Illetékes helyről szerzett értesülés szerint a cár hajlandó volna békére, ha a japánok békéfeltételei nem volnának megalázók Oroszországra.

Lopással vádolt képviselő.

Prága, június 5. Placek új cseh képviselő ellen lopás miatt vizsgálatot indítottak. Placeket azzal vádolják, hogy Berger Alajos földbirtokos éremgyűjteményét ellopta.

Villámsújtott emberek.

Nagyvárad, június 5. A szomszédos kalugeri időszaki forrásnál tegnap óriási zivatar és felhőszakadás volt. A villám több helyen lesújtott. A kirándulók közül többen egy fa alá menekültek. A villám a fába csapott és négy embert halálosan, ötöt pedig életveszélyesen megsebesített.

A földrengés pusztításai.

Kutari, június 5. A tegnapi földrengés következtében a kereskedelem szünetel. A közlekedési utak teljesen megrongálódtak. — Most már megállapították a halottak számát, amely százötven.

A cár új rendelete.

Pétervár, jun. 5. Miklós cár a belügyminiszter segédjének a csendőri testület parancsnokának és a rendőrség vezetőjének jogait és kötelességeit illetőleg a következő ukázt intézte a szenátushoz: 1. belügyminiszter segédjére és a rendőrség vezetőjére bizzuk mindazokat a teendőket, a melyek a közbiztonság ellen elkövetett büntetendő cselekedetekre vonatkoznak és mindazokat az intézményeket, a melyek a rendőrség hatáskörébe tartoznak. 2. A belügyminiszter segéde személyesen fog határozni a miniszter hatáskörébe tartozó kérdésekben. A hatáskörön túl menő kérdésekben jelentést tesz a cárnak. Dönteni fog ama kérdésekben, melyek a rendőrség felügyelete alá tartozókat illeti és szükség esetén utasítások és felvilágosításokat ad a kormányzóknak és prefektusoknak. Rendelkezni fog a belügyminiszteriumtól a rendőri ügyre szánt perek felett és ösztölti be a gyűlekezeteket, ha attól tart, hogy azoknak tevékenysége árt a közbiztonságnak és rendnek. Jogában áll a társulatoknak, szövetségeknek, egyesületeknek stb. tevékenységét szükség esetén egy évre beszüntetni. 4. Ő gyakorolja az állami felügyeletet az államellenes büntetendő cselekedetek miatt vádolt személyekért való szavatosság felett. 5. Mindazokban a kérdésekben, a melyek a belügyminiszter döntésére tartoznak, közvetlen érintkezést lép az állami hivatalokkal és hatóságokkal.

A spanyol király elutazása.

Páris, június 5. A spanyol király tegnap éjjelkor elutazott, miután még Loubet elnöktől szívélyes bucsut vett. A közönség a királyt lelkes ovációban részesítette.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 5.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv csekély. Nyugodt irányzat mellett 14,000 m. mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonafajták közül tengeri 5-10 fillérral drágább, rozs ártartó, a többi forgalom nélkül. Idő: meleg.

Buza októberre	16.38—40.
Rozs októberre	13.20—24.
Zab októberre	11.36—38
Tengeri júliusra	15.00—02.
„ májusra	11.40—42.
Repeze augusztusra	23.80—24.00

Törvénytörvények.

§ A törökszentmiklósi mandátum. Somogyi Aladár dr. a Törökszentmiklóson megválasztott függetlenségi párti képviselő mandátuma ellen tudvalevőleg petíciót nyújtottak be a kir. Kuriához. Mára volt kitűzve ennek a petíciónak a tárgyalása, azonban időközben június 3-án Somogyi dr. a képviselőház elnökéhez intézett levélben lemondott mandátumáról. Paiss András a mai tárgyaláson bejelentette ezt, minélfogva a kir. Kuria

megszüntette az eljárást. Megállapította azonban az eddigi eljárás költségeit dr. Rácz Albert és társai a kérvényesők terhére. Megállapított Somogyi Aladár dr. részére 300, dr. Tetétleni Ármin, a képviselő megbízottja részére 300 és dr. Hajdu Béla a kérvényező képviselő részére 600 korona költséget.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	12	05
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
H-Böszörmény	d. e.	8	16
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	11
felé	d. u.	11	20
	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	oste	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4	56
O.-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51

Bpestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányiggy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	2	29
Budapest—Nagyvárad f. gyorsv.	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szigetről — — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely--Szerencs	este	11	31

	vásártérre —	reggel	7	33
	mávasuthoz	d. e.	7	40
B.-Sz.-Mihály	vásártérre —	este	6	22
H-Böszörmény	mávasuthoz	este	6	28
felől	vásártérre —	d. u.	3	29
	mávasuthoz	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasuthoz	d. u.	7	54	
O.-Köcs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25	
O.-Köcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35	
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	13	

Anyák!!

Gyjátok gyermekeiteket a hátgerinc elgörbülésétől!
Hátgerinc elgörbülésben szenvedő

15 éves leány mű-
fűző alkalmazása
előtt

a fűző alkalmazá-
sával.

Keleti J. testgyógyászati műi tézete készít jótálát és a legolcsóbb gyári árak mellett.

Műfűzőket,

Hessing vagy Dollinger tanár rendszere szerint hátgerinc stb. elferdülésének gyógykezelésére;

Egyenestartók

hanyag testtartás megállítására;

Mellfűzőket

plastikai párnázással stb.

Járó- és támgépeket,

Loenz tanár és Hessing rendszere szerint, a boka- és csípőizület gyuladásánál stb.

Műlábakat és műkezeket

a lektokéletesebb technikai kivitelben, több évi jótállás mellett! — **Gyógy-szobatorna készülékek**, valódi amerikai és angol gyártmány, nagy választékban!

Kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzékét!

Keleti J. orvosi műszer-gyáros,
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

Birtok parcellázás.

A hosszú-pályai uradalomban fekete és homok földek valamint erdőterület a fával összesen körülbelül 4800 hold 1200 □-ölével számítva kerül parcellázás alá olcsó áron és kedvező feltételek mellett. **Értekezhetni lehet június 18-ig** bezárólag bármikor az uradalmi tisztartóságnál Hosszu-Pályiban.

THURZÓFÜRED

háziilag kezelt klimatikus gyógyhely.
Vizgyógyintézet

Szepes vármegye déli részén 572 méter a tenger szine fölött, pompás és nagyterjedelmű és fenyves-erdő közepette Kútúti forrásvíz. Állandó fürdőorvos dr. FANZLER LAJOS. Bpesti lakása II. Medve-u. 9
Évadi: május 15-től, szeptember 15-ig
Vasuti állomás: Gölniczbánya — Thurzófürdő. Posta és távírda állomás — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos

Menesdorfer Károly, Gölniczbánya.
Szepesmegye.

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.
Raktár: Budapest, V. Lipót-körút 15 szám.

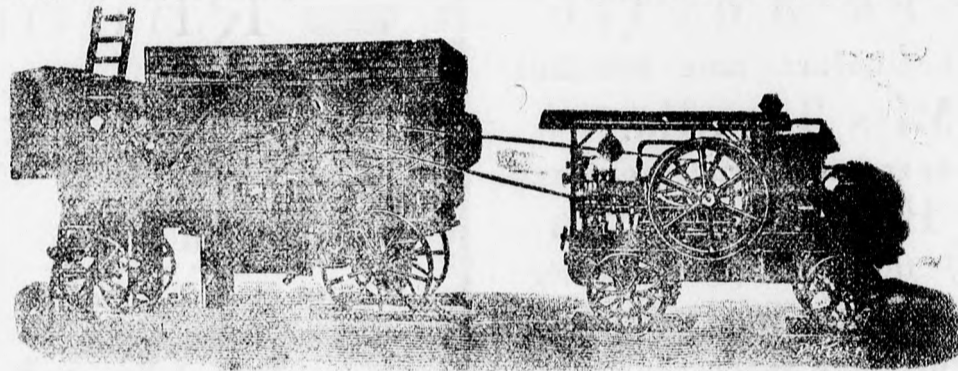
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet Új hengershékek minden e szakmába vágó gépek gyártása műmalmi berendezések.

Különlegesség Legújabb szerkezetű csavaros és szabad, kir. víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőisége.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivánatra ingyen és bérmentve külön költségvetést ingyen.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYARANAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNél
BUDAPEST, V. VACI-KÖRÚT 32.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, arató- gépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben, legjobb kivitelben kaphatók.

Arjegyzékét és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debreen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelezés

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●●● Fügönyök ●●●

! Agy- és asztalterítők !

●●● Linoleum ●●●

Óriási raktár

ANGELOTTI**MULATO**

Uj tagok.

AZ ARANYBIKA-BAN

Bork Adolfe

angol karikatúra tánc komikus,

Miss Thentia,

Trapez és romai gyűrű légtornászok

La Belle Morenitta

Spanyol táncosnő (hires szépség.)

Tauber testvérek

Turbillion táncosok.

D. K. Thúarek!

Kitünő gentleman jongleur.

Uj tagok.

„SZOBRÁNC-GYÓGYFÜRDŐ”

Ungmegyében.

Glaubersós, hideg, kénes, sós víz.

Gyomor- és májbetegek magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény május 15-től június 15-ig. Utóidény: augusztus 16-tól szeptember 15-ig.

30% árengedménnyel a lakásoknál.

Ezen a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógymód biztos segínyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhaspangásoknál, makacs székrekedéseknél enyhén oldólag hat, májbajoknál, epelomok és epekövekre oldólag hat. Vértódulásoknál, szédülések, hűdések, guttales rohamoknál vérvonclag, felszívclag hat, eszusz és köszvényes bántalmaknál e kör okozta erjeszi termékekre elrakódásokra az ízületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kövérség, szívelhájásodás ellen cukorbetegségeknek, vesebajoknak, úgy a cukor, min a fehérje kiválást gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő, különféle izzadási anyagokat, daganatokat izület- és csontbántalmakat, eszuszat kedvezően osztalja. Görvélykéros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izzadmányok, hashártya-izzadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönbözőbb makacs, idült bőrbetegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasuti átkelés az Alföldi és Pest-felől jövők Ungvár, a felvidék és illetve Kassa-felől jövőeknek Nagy-Mihály, ennem kényelmes berkecsiken 1 és fél óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára egy nagy láda 40 üveggel 14 korona, kis láda 20 üveggel 8 kor. A víz a vasúton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozások Szobráncgyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő címzendők. Posta- és távirtdaállomás helyben. A fürdő igazgató- orvos dr. Russay Gábor Lajos.

A fürdőigazgatóság.

A legjobb arcz-
szépitő szer a**SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Kitünő toillet szappanok a kenőcs használatához

Epe-szappan.

Serail-creme. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.Egy kis tégely
ára 70 fillér.A legfinomabb likőrök
háziilag való előállítására valamint kitünő zamatu
s kiváló jóságú

Rhum és Cognac

háziilag való elkészítésére legalkalmasabbak a hires, angol

Likőr és Rhum kivonatok

melyek különböző fajokban és igen jutányos áron
szerezhetők be.**Mihalovits Jenő**

„kigyó” című gyógyszerertárban

DEBRECENBEN, városhazzal szemben.

Szabadalmazott önműködő

permetező-készülékek**„SYPHONIA”**

szőlőtelepek

és komlóültetvények befecskenkezéséhez,

a gyümölcsfákat károsító rovarok

a szegecs és törmécs kiirtására, valamint a levélbetegs-
gek elleni védekezésre stb. 10 vagy 15 liter töltésű**Önműködő, hordozható permetezők**

rézústtel is

petroleum-vegyítő-készülékkel, vagy anélkül;

csokrai szerelt, önműködő permetezők gyártatnak és szállítatnak különle-
gesség gyanánt**MAYFARTH PH. és Ta.**mezőgazdasági gépgyárak, borsajtók és gyümölcs-értékesítő-gépek különle-
gességi gyárak által

BÉCS, 11. Taborstrasse 71. szám

Kimerítő árjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszonteladók kerestetnek.